

COLOFON

VAREN -VARIA is het orgaan van de Nederlandse Varenvereniging, verschijnt viermaal per jaar (maart, juni, september, december) en wordt gratis toegezonden aan alle leden.

Redactie: Frans Didden Jacob Catslaan 49 2741 XK Waddinxveen
Peter Hovenkamp
Gerard Proper
Marco Roos
Harry Roskam

Lay-Out: Angelique Hennipman

Bestuur Ned. Varenvereniging: Harry Roskam (vz.)
Joop Comijs (sekr.)
Gerard Proper (penn.)
Luuk Jaarsma
Prof.Dr. Bert Hennipman
Dr.Ir. Cor van de Moesdijk

Secretariaat Ned. Varenvereniging: Joop Comijs
Zaalboslaan 12
6881 RH Velp
tel: 085 - 634416

Sporenbank: Luuk Jaarsma, van Eydenhof 51, 3833 JX Leusden.

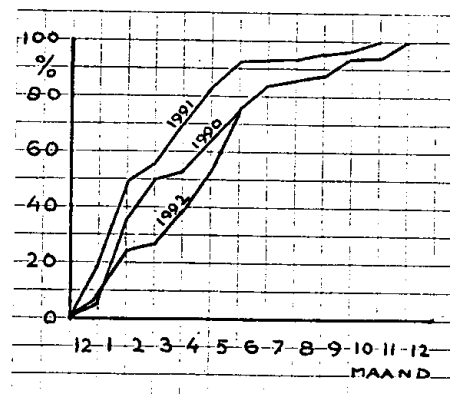
De contributie bedraagt f25,- p.j. (voor buitenlandse leden f36,- p.j.)
Postgiro 210286 t.n.v. de penningmeester Nederlandse Varenvereniging te Voorschoten.

INHOUD VAN DIT NUMMER

Voorwoord, Gerard Proper	blz. 1.
De varentuin(ier), Wim van Dam	blz. 2.
Varens op de Floriade, Joop Comijs	blz. 3.
Varenjacht (6) Drynarioideae (vervolg), Marco Roos	blz. 4.
Boekbespreking, Gerard Proper	blz.11.
Verenigingsnieuws, Joop Comijs	blz.12.
Het water geven tijdens de vakantie, Luuk Jaarsma	blz.14.
De sporencollectie, Luuk Jaarsma	blz.16.

VOORWOORD

U bent gewend om aan het begin van ons verenigingsblad een voorwoord van de voorzitter te vinden, maar deze keer vroeg hij mij die taak over te nemen. Als penningmeester is dan de verleiding groot om wat te zeggen over de contributiebetaling. Toch geef ik aan toe, want het is best interessant van elkaar te weten of een ander ook maar steeds vergeet die contributie over te maken. In nevenstaand grafiekje ziet u hoe de betaling verloopt. Per maand kunt u hieruit aflezen hoeveel procent van uw medeleden heeft betaald. U ziet ook dat de betaling in 1992 achter loopt bij de 2 voorgaande jaren. Bij het Varen-Varianummer van

maart was een briefje bijgesloten in een opvallende groene kleur met het verzoek direct te betalen. Dat heeft het bijna horizontale lijnstuk van februari met een knik omhoog doen gaan. Er zijn zelfs 4 leden die van de heilzame schrik, die voor hen juist niet bedoeld was, dubbelbetaald hebben! Eerlijkheidshalve heb ik die tweede betaling geretourneerd. Eind mei is de lijn tot ca 75% geklommen. Het zou ideaal zijn als volgend jaar de lijn na de tweede maand tegen de 100% zou komen. Dan weet het bestuur hoeveel leden de vereniging trouw zijn gebleven. Met dank voor Uw aandacht.

Uw penningmeester.

DE VARENTUIN(ier).

Zoals waarschijnlijk bij de meesten onder U, groeien er bij mij al een behoorlijk aantal varensorten in de tuin. Vijftwintig jaar geleden kwam ik in het bezit van mijn huis, met een naar maatstaf van het westen, zeer grote achtertuin (400 m²).

Daar stond al een aantal vruchtbomen in en verder bedjes met andijvie, boerenkool, aardbeien enz.

De tijd daarvoor bezat ik geen tuin maar was een enthousiast florist, en kende of leerde kennen, het grootste deel van de inheemse flora. Langzamerhand is specialisatie in varens en bosplanten gegroeid. Eigenlijk ook een beetje uit nood geboren, want de tuin was en is nog steeds voor het grootste gedeelte half tot heel beschaduw door bomen. Rozen en zonninnende planten leiden dan een kwijnend bestaan. In de buurtuinen stonden langs de erfscheiding een al behoorlijk grote rode Beuk, een Eik, hoge Essen en Berken.

In de eigen tuin zorgden forse appel- en perenbomen voor schaduw. De wijk waar ik woon is in 1947 gebouwd op de plaats van een voormalig parkbos, waar nu achter mijn tuin nog een klein restant van over is. De grondsoort (licht humeus zand) en biotoop zijn m.i. vergelijkbaar met de binnenduïnbossen achter de duinen in deze streek.

Mijn streven werd een 'bostuin' met veel varens en daarbij passende bosplanten. Een van mijn eerste echte aanwinsten was een Koningsvaren (*Osmunda regalis*), die ik van een verhuizende oude buur kreeg, die haar tuin voor het bejaardentehuis moest verruilen.

Die plant staat er dan nu ook al vijftwintig jaar en is uitgegroeid tot een enorm exemplaar, dat 's-zomers zo'n vijf vierkante meter beslaat en dan nagenoeg manshoog is. Deze winter heb ik het pad dat erlangs voerde, verlegd omdat er niet langs, maar vrijwel door de plant gelopen werd en deze varen voor mij de oudste rechten heeft. Je gaat je echt hechten aan sommige planten, heeft U dat ook? Ik zet er voor geen goud de schop in. Na het bovengrondse afsterven in het najaar neemt de met mos begroeide varenwortelheuvel nog niet één vierkante meter in beslag en is in het voorjaar omringd met een rijke sortering van bosplanten en verwilderde bolgewasjes. Een andere tuinvaren van formaat is de brede Stekelvaren (*Dryopteris spinulosum*), die min of meer groenblijvend is, maar waarvan de bladveren na de winter toch meestal gebogen en geknakt tussen het strooisel liggen. Ook deze soort leent zich prima voor onderbeplanting. Over onderbeplanting en verwilderde bolletjes is al veel geschreven. Toch wordt er dikwijls verkeerd gekozen. Lang niet alle zogenaamde Botanische (wilde) soorten zijn echt zo geschikt als de bollen-catalogi willen doen geloven.

Sneeuwkllokjes b.v. worden in ons land zelden meer gekweekt. De in de natuur geogste bolletjes uit verre streken passen zich hier moeilijker aan. Bovendien gaan bollen die langere tijd uit de grond zijn snel achteruit en dan blijken dus de bollen die U in november en december in een tuincentrum ziet, nauwelijks nog levensvatbaar. Een na de bloei uitgestoken polletje dat U misschien van een bevriende tuinier wel kunt krijgen,

geeft zeker meer succes.

Soorten voor onderbeplanting, die het jaren blijven doen en zich ook uitbreiden, vindt men hoofdzakelijk bij de zogenaamde Stinse flora, en die vindt men meestal zelden in het te koop zijnde sortiment. Tot de Stinse flora behoren de plantensoorten die niet echt inheems zijn, maar zich toch al jaren handhaven in de halfverwilderde biotoop van buitenplaatsen en parkbossen.

Bekende voorbeelden zijn de bosanemonen (*Anemone nemorosa*) in parken, en de stervormige lichtpaarse Boerencrocus (*Crocus Tomasinianus*), die in maart grote gazons onder de bomen ineens doet kleuren.

Deze en vele andere soorten doen het goed in een varentuin waar niet veel gespit en geharkt wordt en belonen U met een gestadige vermeerdering zonder Uw varens naar het leven te staan.

Met de knol en bolgewasjes, het zogenaamde bijgoed zoals de bollenkweker het bij ons noemt, kweek en experimenteer ik al jaren. Indien hier onder varenmensen belangstelling voor is wil ik hier in een volgend nummer wel op terugkomen.

Alle grote varensorten kunnen uiteraard worden onderbeplant. Een voordeel is ook, het na de bloei afstervende loof dat 's zomers geheel onder de overhangende varenveren verdwijnt. Grappige plantennamen als Vogeltje op de kruk (*Corydalis solida*), Haarlems klokkenspel (*Saxifraga granulata* var. *plena*) of een prachtige blikvanger als gele anemoon (*Anemone ranunculoides*). onder een *Dryopteris*, maken mijns inziens een varentuin compleet. Een beetje kleur mag toch wel ?

W. van Dam.

VARENS OP DE FLORIADE.

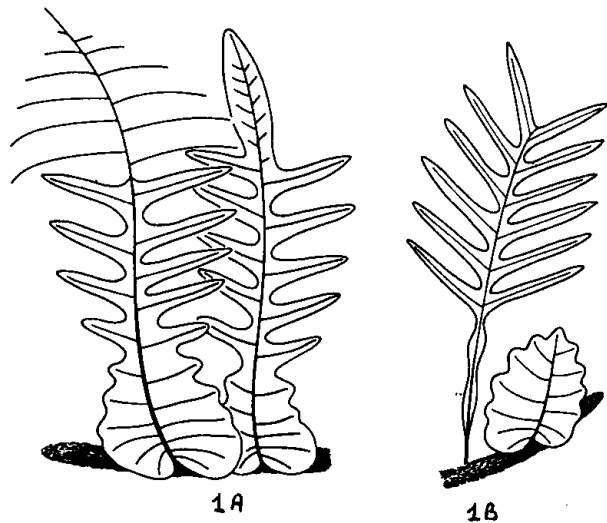
Wanneer u een bezoek brengt aan de Floriade te Zoetermeer, raad ik u aan, ook een kijkje te nemen in de stands van bekende varenkwekerijen. Ik vond er inzendingen van Braam, Royal Eveleens en Lemkes. Wat mij vooral bij de stand van Lemkes opviel, zijn de vaak bijzonder fraaie combinaties van varens en bloeiende planten. Helaas staan niet bij alle varens de naam even duidelijk vermeld.

Joop Comijs.

**VARENJACHT (6) : DRYNARIOIDAE (ver
volg)**

Het geslacht *Drynaria* uit de vorige aflevering wordt gekenmerkt door de dimorfie tussen loof- en nestbladeren. Het andere geslacht uit de *Drynarioideae*, *Aglaomorpha*, kent deze dimorfie tussen bladeren niet. Daarentegen vertonen de vertegwoordigers van dit geslacht di- of zelfs trimorfie binnen hun bladeren.

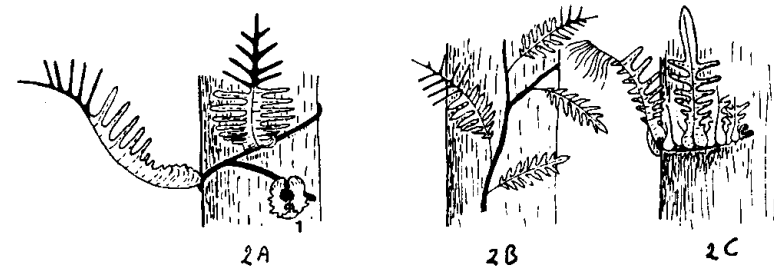
In *Aglaomorpha* zijn twee groepen te onderscheiden. Een groep kent zittende bladeren. Hiertoe behoort *A. heraclea*, een reusachtige soort met bladeren die tot 2 m lang kunnen worden, die u misschien wel kent uit de botanische tuinen. De basis van het blad vormt een forse schelp die vergelijkbaar is met het nestblad van *Drynaria* en ook dezelfde functie vervult (zie figuur 1, 2a/c). Het *Aglaomorpha*-blad strekt zich echter verder uit met een diep veerdelig loofbladgedeelte. Bij *A. heraclea* zijn over heel dit gedeelte verspreid kleine ronde sori ingeplant.

Figuur 1 A. Habitus van *Aglaomorpha drynarioides*; zittend blad met interne trimorfie tussen schelpvormige bladbasis, loofbladachtig middenstuk en fertiel topgedeelte met sterk versmalde veren; de eindveer is aanwezig. B. Habitus van *Drynaria quercifolia*; dimorfie tussen bladeren; de eindveer van het loofblad is afwezig.

Maar bij de meeste soorten uit deze groep is het topgedeelte van de fertiele d.w.z. sporendragende bladeren weer anders gevormd. De fertiele veren zijn beperkt tot ongeveer het bovenste 1/3 gedeelte van het blad, zij zijn sterk versmald en de sori zijn samengesmolten tot vierkante, ovale of lijnvormige coenosori (figuur 1A, 2).

De tweede groep mist de schelpvormige bladbasis en de bladeren zijn gesteeld (figuur 2B). De fertiele veren zijn echter wel sterk versmald. Naast deze morfologische verschillen zijn ook verschillen in groeiwijze te herkennen. De wortelstok van de soorten met gesteelde bladeren slingert min of meer vertikaal langs de stam en takken van de gastheerboom en is op veel plaatsen los van de bast (figuur 2B). De wortelstokken van de soorten met een schelpvormig bladvoet, zitten strak tegen de bast van de boom

Figuur 2. Groeiwijzen van *Aglaomorpha*-soorten. A. *novoguineensis*; rhizoom groeit spiraalgewijs om de stam, met schuin afstaande bladeren- 1. jong, zich ontrollend blad met afval in de schelpvormige basis. B. *A. hieronymi*; rhizoom groeit losjes vertikaal langs de stam. C. *A. dryarioides*; rhizoom vormt horizontale ring rond de stam, met overlappende bladvoeten.

en vertonen twee groeiwijzen. Bij de meeste soorten groeit de wortelstok horizontaal en vormt zo een ring om de stam. De bladeren staan min of meer vertikaal en waaieren naar boven toe zijwaards uit. De bladvoeten overlappen elkaar en vormen tezamen een mand waarin humus en ander afval zich verzamelt (figuur 2c). Enkele soorten vertonen een wortelstok die spiraalvormig om de stam groeit, terwijl de bladeren los van elkaar staan ingeplant (figuur 2A). Doordat de bladeren schuin afstaan met een bijna horizontale basis, vormt iedere bladvoet afzonderlijk een humus-verzamelande mand.

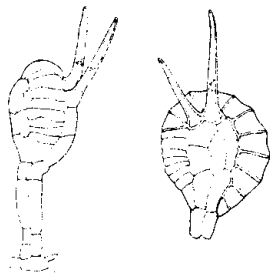
Ik heb dat zelf kunnen constateren bij een soort in Nieuw-Guinea (*A. novoquineensis*). Reeds bij een jong, zich ontrollend blad had zich bladafval e.d. aanwezig in de schelp opgehoopt, waartussen de plant worteltjes had gevormd.

In dit kader denk ik dat het te ver gaat om verschillende soorten uit de Drynarioideae in meer detail te behandelen. Deze groep zal u minder vertrouwd zijn dan de hertshoornvarens waarmee ik deze serie ben begonnen. Wel wil ik enkele kenmerken naar voren halen waarin de soorten verschillen. Het meest in het oog springend zijn de sori, bijvoorbeeld in een rij langs de hoofdnerf van de veren, of in één of twee regelmatig danwel onregelmatige rijen langs de zijnerf. Binnen *Drynaria* kan de grootte van de nestbladeren een diagnostisch kenmerk zijn; zijn zij zo groot als een kleine honkbalhandschoen of zo klein als een flinke rijksdaalder. Heel opvallend is dat bij de meeste *Drynaria*-soorten de eindveer niet aanwezig is (figuur 1B). De laatste veer is een zijveer die iets naar voren gebogen is, maar de hoofdnerf van het blad vertoont hier een karakteristieke knik. Bij drie *Drynaria*- en alle *Aglaomorpha*-soorten is de eindveer wel aanwezig en loopt de hoofdnerf gewoon rechtdoor (figuur 1A).

Alle soorten hebben zg. nectariën, klieren die in levende bladeren doorzichtig zijn met tegenlicht, waaruit een vloeistof afgescheiden wordt. Dit is vooral goed waarneembaar in jonge bladeren, omdat er dan veelal een druppel op te zien is. De nectariën bevinden zich aan de basis van de veren. Een deel van de soorten kan herkend worden omdat de nectariën boven de afsplitsing van de hoofdnerf van de veer te vinden zijn, bij de meeste soorten zitten ze onder deze afsplitsing. Tenslotte, een drietal van de *Aglaomorpha*-soorten met gesteelde bladeren vertonen een kenmerk dat mij bijzonder frappeerde, nl. de aanwezigheid van haren op de zijkant van de sporendosjes, alsof deze gehoord zijn (figuur 3).

Dit is de laatste aflevering van mijn varenjacht. Ik ga er eigenlijk van uit dat anderen deze zullen voortzetten. Enigszins kaleidoscopisch heb ik willen weergeven wat er komt kijken bij de studie en het verzamelen van met name epifytische soorten, het plezier dat ik er aan heb beleefd, de onverwachte gebeurtenissen waar je mee te maken kunt krijgen en de bijzonderheden die mij zijn opgevallen. Ik hoop dat ik u net zo heb weten te boeien als de planten mij hebben gedaan.

Figuur 3. Sporendosjes van *Aglaomorpha hieronymi* met haren op de zijkant.

3A

Marco Roos

D.J. TAS & ZONEN C.V.

Uiterweg 266-272, 1431 AV Aalsmeer
Telefoon (02977) 24516.
Fax 02977-27236

Varens uit een goed milieu

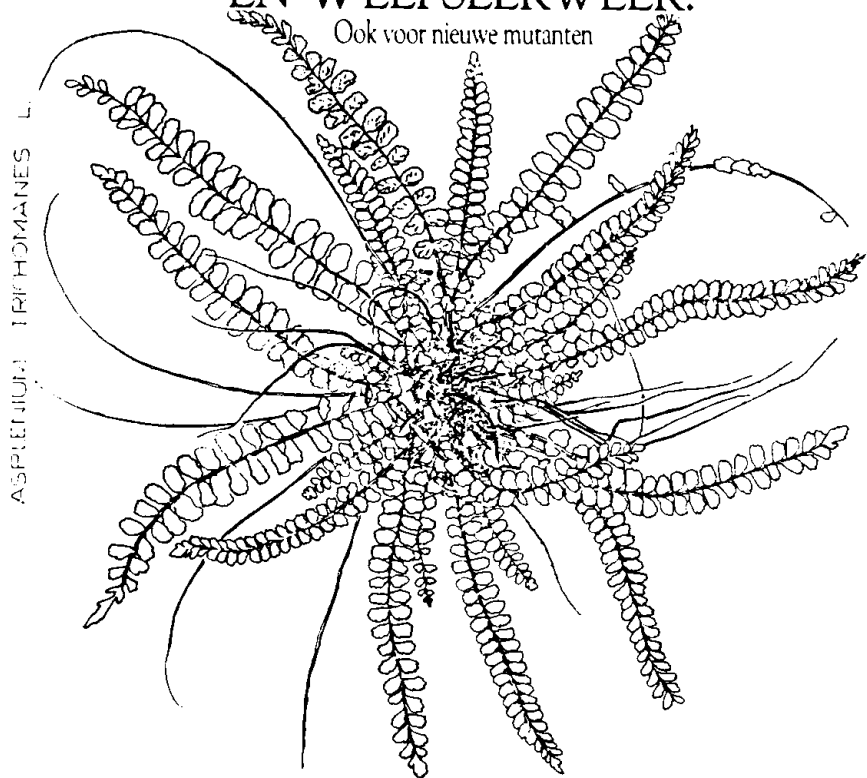
Kwekerij 'De Hessenhof'

Zo'n 1100 veelal ongewone vaste planten, siergrassen en varens, uit binnen- en buitenland voor U verzameld en opgekweekt. Elke vrijdag en zaterdag geopend. Plantenlijst f 3.50 op giro 5183380

Hessenweg 41, 6718 TC Ede
Tel. 08380-17334

VERMEERDERING VAN VARENS DOOR SPOREN EN WEEFSELKWEK.

Ook voor nieuwe mutanten

Verkoop uitsluitend via de groothandel.

Lemkes
K O N I N K L I J K
TUINBOUWBEDRIJF

Hoorn 131, Alphen aan den Rijn, Holland.
Tel. 01720 - 36111*, Fax 01720 - 36839.

LEMKES, SINDS 1882 FLOREREND IN FLORA

Meer dan honderd jaar geleden, in 1882 om precies te zijn, begon H.J. Lemkes in Alphen aan den Rijn een winkeltje in groenten en zaden.

Destijds een gedurfde stap, want hij moest daarvoor bij niemand minder dan een koninklijke werkgever ontslag nemen: reeds op 20-jarige leeftijd was hij namelijk hovenier in tuin en park van paleis "Het Loo" te Apeldoorn. Toch zijn de banden tussen het koningshuis en LEMKES altijd blijven bestaan. Al in 1893 mocht het bedrijf zich hofleverancier noemen.

Na zijn eeuwfeest kreeg de onderneming in 1983 bovendien het predikaat KONINKLIJK toegekend.

Hoewel LEMKES al meer dan een eeuw oud is, bezit het bedrijf nog altijd het enthousiasme en de dynamiek van een pas gestarte onderneming. Het onderscheidt zich door een opvallend veelzijdig vakmanschap en verrassend gevarieerd varen-assortiment. Het kweken van varens vormt van oudsher een belangrijk deel van de productie-activiteiten van LEMKES.

Vroeger werden deze gekweekt tot volwassen planten, maar tegenwoordig worden ze als uitgangsmateriaal aan kwekers wereldwijd geleverd.

In haar 110-jarig bestaan heeft LEMKES niet alleen een uitstekende reputatie weten te verwerven in binnen- en buitenland op het gebied van varens, maar ook op het gebied van distributie van potplanten in Europa.

Hierbij wordt gebruik gemaakt van zeer geavanceerde telecommunicatie-technieken met beeld en data. Kortom:

LEMKES, GEEN GROENTJE IN DE PLANTENWERELD.

NATUUR & BOEK

BLADVEER
een annonce van
uw specialist
NATUUR EN BOEK

Bladveer: niet alleen een veerkrachtige plaat metaal, maar voor ons allereerst een veervormig samengesteld blad zoals dat voor varens typisch lijkt...

bovendien een aankondiging van boeken over BRYOPHYTA (mosplanten) en PTERIDOPHYTA (varenplanten) zoals die besteld kunnen worden of voorradig zijn bij N A T U U R en B O E K te Den Haag...

voor u van belang dus, onze B L A D V E E R

Natuurlijk zouden we hier ook woordenboeken kunnen noemen, bijvoorbeeld de fraaie vertaalwoordenboeken van Van Dale of de nieuwe Grote Van Dale, maar dan komen we weldra in de GE-VAREN-ZONE want uw belangstelling gaat uit naar een groep kenmerkende planten: de varens en verwanten.

Wij hebben een plank voor boeken over mossen en varens; de korstmossen en zowel wolfsklauwen als paardestaarten zijn daar eventueel ook onder te rekenen.

CRYPTOGAMEN zeiden we vroeger en rekenden daartoe dan ook de wieren en zwammen - tegenwoordig moeten we dat anders doen, al zijn er nog wel publikaties als *The Oxford Book of Flowerless Plants* waar al die groepen worden aangeroerd en een boek over *Cryptogamen* dat algen maar geen mossen noch veerbladplanten behandelt.

Zwammen, die geen bladgroen bezitten, dus niet zelf in de energiebehoefte kunnen voorzien, zijn geen planten, maar gehoorzamen wel aan de botanische nomenclatuur. Een botanicus die zich met wieren bezighoudt (moet kunnen) is 'n algoloog maar wieren behoren als nietcellige wezens tot de Protoctista en zijn als Protochyta voorlopers van de planten.

Planten die niet bloeien zijn de Mosplanten (Bladmossen en Levermossen) alsook de Varenplanten (Varens, Wolfsklauwen, Paardestaartgewassen, Biesvarens). Daaraan wijden we ons in dit blad en daarover levert NATUUR en BOEK graag boeken.

Varenboeken, tuinboeken, plantenboeken, natuurboeken-----

NATUUR en BOEK, Bankastraat 10, 2585 EN - Dan Haag 3505648

BOEKBESPREKING

D.B.Lellinger, A FIELD MANUAL OF THE FERNS AND FERN-ALLIES OF THE UNITED STATES AND CANADA. Smithsonian Institution Press, Washington D.C. 1985, ISBN 0-87474-603-5 (Paperback).

Dit handboek maakt ons bekend met de grote rijkdom aan varens en zijn verwanten uit het gehele gebied ten noorden van Mexico: Noord-Amerika.

Vertegenwoordigers hiervan zijn ook in onze tuinen te vinden, maar staan ze daar onder de goede naam? Ik denk hierbij aan de verschillende Amerikaanse Eikvarens en aan *Adiantum pedatum* met zijn verschillende ondersoorten.

In deze flora is de juiste naam te vinden met behulp van 3 determineersleutels. De eerste brengt ons bij de familie (met de omschreven kenmerken ervan), de tweede verwijst vanuit de familie naar het geslacht (weer met de kenmerken). Daarna heeft ieder geslacht een eigen sleutel naar de 406 soorten die het boek beschrijft onder de wetenschappelijke en de gewone Amerikaanse naam. Wanneer het geslacht van te voren bekend is, kunnen we uiteraard de eerste 2 sleutels overslaan. De eigenschappen van de planten die al eerder in de sleutel genoemd zijn, worden bij de soortbeschrijving niet altijd opnieuw vermeld. Dit is niet zo handig als we 2 plantbeschrijvingen willen vergelijken. We moeten dan sommige details ook uit de sleutel opdiepen.

De auteur heeft wat de naamgeving betreft de nieuwe inzichten gedeeltelijk overgenomen. Zo is bijvoorbeeld *Polypodium australe* vervangen door *Polypodium cambricum*, met als gewone naam Welsh Polypody. *Asplenium viride* werd *Asplenium trichomanes-ramosum*.

Daarentegen zijn *Phyllitis* en *Ceterach* niet verenigd met *Asplenium* en blijft de Europese Tongvaren *Phyllitis scolopendrium* heten. Deze komt in Amerika niet in het wild voor, maar wel als gecultiveerde plant met "variously cut or deformed laminae".

Door middel van 402 foto's worden 341 soorten in kleur afgebeeld als gehele plant en/of plantdeel. Het zijn prachtige plaatjes, maar met een afbeeldingsformaat van 72-48 mm kunnen ze meestal niet meer zijn dan de bedoeling is, de beschrijving ondersteunen. De foto's zijn als een pakket afzonderlijk midden in het boek gebundeld. Bij ieder soort wordt de geografische plaats aangegeven waar hij voorkomt, gevolgd door cultuurgegevens, eventuele synoniemen en soorten waarmee de plant hybridiseert. De introductie van het boek bevat o.a. een uitvoerige en interessante les in varenstructuur, de classificatie en de evolutie. De sleutels zijn gemakkelijk in het gebruik waarbij de termen in een uitgebreide en geïllustreerde woordenlijst worden verklaard. Voor de vorsers onder ons geeft een hoofdstuk Hybrid Complexes met woord en schema veel informatie over de verwantschappen binnen de Amerikaanse varencomplexen.

Met 11 bladzijden literaturopgaven besluit het boek. Voor zover mij bekend is er geen ander boek te vinden dat zo compleet de Noordamerikaanse varens beschrijft. Het formaat is 25-18 cm met 389 bladzijden tekst. Ook verkrijgbaar met harde kaft.

Leverancier: NATUUR EN BOEK, BANKASTRAAT 10, 2585 EN DEN HAAG.
TEL: 070-3505648. Prijs f75.=

Gerard Proper.

VERENIGINGSNIEUWS

1. Bij omdergetekende zijn de volgende publikaties te koop:
dr. C.Kalkman - Mossen en vaatplanten (f.15.-)
The history of British Pteridology 1891-1991 (f.24,75)
2. Wij noteerden de volgende nieuwe leden:
F.A.M.Didden, Jacob Catslaan 49, 2741 XK WADDINXVEEN. (01828-10333)
dr. H.W.Bennert, Ruhr-Universität, Universitätsstrasse 150, D-4630 BOCHUM - 1.
J.v.d.Lee, Hugo de Grootstraat 294, 2613 VC DELFT. (015-135293)
A. v. Mierlo, Nieuwstraat 33, 5527 AR HAPERT. (04977-87401)
3. Als lid bedankten:
dr. A.L. Westra, Groningen.
mw.H.Hoveling, Gamenen.
mw. A.J.M.van Asselt, Rheden.
J.Tanger, Westzaan.
4. De leden, die de kontributie over 1992 nog niet betaalden, ontvingen het verzoek, dit in ieder geval in mei te doen. Doen zij dit niet, dan zal helaas hun lidmaatschap moeten vervallen.
5. De kopy voor ons septembernummer zal uiterlijk 25 augustus a.s. in het bezit moeten zijn van de hoofdredakteur.
6. De ledenvergadering van 11 april werd bezocht door 24 leden.
De firma Royal Eveleens in De Kwakel was onze gastheer, waar wij werden ontvangen door ons lid Frans Didden. Eerst werden enkele huishoudelijke zaken behandeld. O.a. werden het jaarverslag en het financiële verslag goedgekeurd.
De bestuursleden Proper en v.d.Moesdijk werden herkozen. Vervolgens kwamen de volgende punten aan de orde:
 - a. De samenwerking met het ABP te Heerlen en de mogelijkheden, die deze biedt voor de activiteiten van onze vereniging.

- b. De verschijning van het boekje: "The illustrated Field Guide to Ferns and Allied Plants of the British Isles". Dit boekje leent zich zeer goed voor het determineren van varens, en is de moeite waard om in het Nederlands te worden vertaald.
- c. De vorming van een varen-herbarium.
- d. De inventarisatie van alle in ons land aanwezige varensoorten.
- e. Het bekendmaken in ons blad van nieuwe varenliteratuur.

Tijdens de lunch was er de gebruikelijke varenruilbeurs, waarbij veel varens van eigenaar veranderden.

Tot besluit vertoonde dr. Nooteboom een aantal dia's over China.

Na afloop van de vergadering was er gelegenheid, het bedrijf van Royal Eveleens te bezichtigen onder leiding van Frans Didden.

7. Samen met dit nummer van Varen-Varia ontvangt U onze nieuwe, geheel bijgewerkte ledenlijst.
8. Van onze Zwitserse zustervereniging ontvingen wij bericht van een ledenexcursie op 5 en 6 september a.s. naar Brissago Inseln en Areal: Brissago-Ronco-Arcegno. Nadere inlichtingen kunt u bij ondergetekende aanvragen. Aanmelding is mogelijk tot 15 juni.
9. Ons lid J.W.Eek, Vogelwikke 22, 7242 MB LOCHEM (05730-54559) geeft op zaterdag 27 juni om 14 uur aan belangstellende leden gelegenheid zijn varentuin te bezichtigen. U kunt zich hierover eventueel met hem in verbinding stellen.

Joop Comijs.

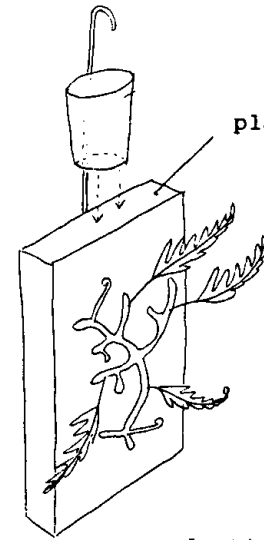
HET WATERGEVEN DOOR ANDEREN TIJDENS DE VAKANTIE PERIODE.

Hoe geef ik mijn (binnen) varens water tijdens de vakantieperiode? Natuurlijk gebeurt dit dan door iemand die geen ervaring met dit onderwerp heeft. Daarom moeten de instructies voor diegene eenvoudig en duidelijk zijn, omdat juist door angst voor schade aan de collectie fouten gemaakt worden. En natuurlijk is het plezierig na thuiskomst je planten nog in goede conditie aan te treffen. Vandaar dat ik zelf een aantal experimenten heb uitgevoerd, die me achteraf uitstekend zijn bevallen.

Dit "systeem" bestaat uit een plastic bekertje (doorzichtig hard plastic, 150 cc). Hierin worden in de onderkant gaatjes geprikt (1 of meerdere). Men bevestigt dit boven de plant en vult deze beker bijv. 2 keer per week met regenwater. Dit druppelt dan rustig op de aarde en wordt dan ook gelijkmatig opgenomen.

Van te voren dient men alleen even het oppervlak (aarde of boomvarenstam) met een plantenspuit te besproeien. Dit is nodig omdat anders het water niet opgenomen wordt door de aarde maar er dan misschien overheen rolt. Men moet dit natuurlijk van te voren uittesten; zowel vwb. de grootte van de gaatjes alsook de hoeveelheid water. Het technische gedeelte wordt toegelicht met de tekeningen hierna.

Luuk Jaarsma

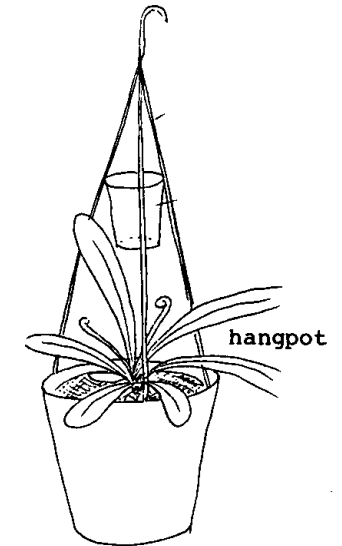

plastic beker

boomvarenstamblok

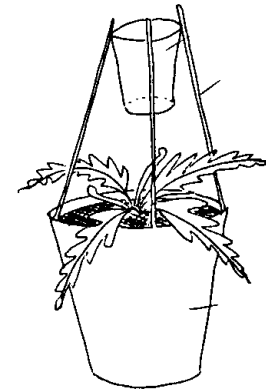
plastic beker

stokjes

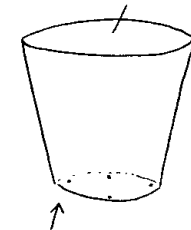

hangpot

transparante
plastic beker 150 cc

gewone
pot

gatjes met hete spelt,
erin prikken
en aan bovenkant afdekken.

DE SPORENCOLLECTIE PER 30 APRIL 1992.

Acrostichum danaefolium	Pellaea indulata maluka
	" viridis
Adiantum anceps	Platynerium bifurcatum
" pedatum	
" trapeziforme	
Arachniodes webbiana	Polypodium cristatum
	" decumanum
	" formosanum
	" vulgare
Asplenium ad.-nigrum	Polystichum makinoi
" nidus	" mohrioides
" obtusatum	var. elegans
" trichomanes	" retroso-
" phyllitidis	paleaceum
Athyrium otophorum	Phronephrium triphyllum
Blechnum attenuatum	Pteris ensiformis
" binervatum	" vittata
" falciforme	
" spicant	Selaginella adnata
Coneophlebium verrucosum	
Cyathea australis	Luuk Jaarsma.
" delgadii	
" milnei	
Diplazium australe	
Dryopteris adontoloma	
" ardechensis	
" x boottii	
" celsa	
" chinensis	
" clintoniana	
" coreano-montana	
" stewartii	
" wladiwostokensis	
Elaphoglossum crinitum	
Lunathyrium japonicum	
Microsorium punctatum	
Nephrolepis exaltata	
Niphidium crassifolium	
Notholaena trichomanoides	
" vellea	

Varens voor professionals...

De basis voor het succesvol leveren van gezond uitgangsmateriaal voor varens? Dat is bij Royal Eveleens de jarenlange teelt-ervaring, gecombineerd met voortdurend onderzoek om de teeltomstandigheden te optimaliseren.

Kwaliteit

Verbeteringen van de kwaliteit, vernieuwing van het assortiment en een juiste teeltbegeleiding geven dan de kweker het vertrouwen waar hij recht op heeft.

Poelweg 40, De Kwakel.
Postbus 35, 1430 AA Aalsmeer.
Tel. 02975-62289, Fax 02975-68620.

Jonge planten met een voorsprong